

forum

VOOR ///////////////
PRAKTIJKGERICHT \\\\\\\\\\\/
ONDERZOEK ///////////////

HBO KENNISPRODUCT 2010
JURYRAPPORT PRAKTIJK-
GERICHTONDERZOEK (PGO)

1. INTRODUCTIE

De Lectorenprijs voor het kennisproduct 2010 wordt tijdens het jaarcongres van de HBO-raad uitgereikt aan de lector die een onderzoek heeft ingediend dat in hoge mate bijdraagt aan onderwijs, beroepspraktijk en kennisontwikkeling. De prijs wordt dit jaar voor de eerste keer uitgereikt. Het is een initiatief van de expertisegrup 'betekenis en kwaliteit van praktijkgericht onderzoek' van het Forum voor Praktijkgericht Onderzoek. De prijs is ingesteld om goed hbo-onderzoek in de spotlights te zetten en om het debat over kwaliteitscriteria voor praktijkgerichte onderzoek te baseren op een reflectie op het onderzoek dat daadwerkelijk is verricht.

De prijs bestaat uit een bedrag van €3.000 vrij te besteden binnen het lectoraat dat het onderzoek heeft ingediend. De jury verantwoordt haar keuze op basis van vooraf geëxpliciteerde kwaliteitscriteria.

2. DE JURY, CRITERIA EN WERKWIJZE

Om de reflectie en dialoog over kwaliteitscriteria voor praktijkgericht onderzoek dynamisch te houden wordt ieder jaar een nieuw jury samengesteld. Elke nieuwe jury staat het vrij een andere set van criteria te hanteren. De jury bestaat het eerste jaar uit:

- Dr. Gertjan Schuiling, lector Leren in Veranderende Organisaties, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (voorzitter)
- Dr. Daan Andriessen, lector Intellectual Capital, Hogeschool INHolland
- Bart van Rosmalen, lector Docent van de 21e eeuw, Hogeschool van Beeldende Kunsten, Muziek en Dans
- Dr. Gaby Jacobs, lector Professionele Waarden in Kritische Dialoog, Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
- Dr. Ir. Rick Kwekkeboom, lector Community Care, Hogeschool van Amsterdam
- Ir. Joannes Collette, lector Industriële Automatisering, Avans Hogeschool
- Ad Breukel, kenniskring lectoraat Industriële Automatisering, Avans Hogeschool.

De jury 2010 hanteert als uitgangspunt dat praktijkgericht onderzoek zich tot verschillende fora verhoudt: praktijk, wetenschap en onderwijs. Dit is uiteengelegd in de volgende criteria.

Het praktijkforum

1. Het onderzoek ontwikkelt kennis vanuit een hulpvraag in de praktijk. Het onderzoek toont aan dat 'iets' in een bepaalde situatie werkt (of niet) en voor wie. Het kan gaan om het effectief vermogen van een apparaat, een behandelwijze, een methode, et cetera.
2. Het onderzoek toetst de externe validiteit van de bevindingen door tijdens het project te werken aan kenniscirculatie naar andere situaties, andere mensen of andere middelen.
3. De iteratieslagen tussen theorie en praktijk zijn inventief en respectvol vormgegeven en beschreven. Een model is niet blind op de praktijk gelegd en de praktijk wordt niet blind gevolgd. Het onderzoek heeft de praktijk veranderd en de praktijk heeft het model veranderd. Beide klinken in elkaar door.
4. Het onderzoek geeft de perspectieven van de verschillende betrokkenen en hun interpretaties van het onderzoeksresultaat weer.

Het wetenschappelijk forum

5. Het onderzoek bouwt voort op bestaande kennis. De probleemstelling, aanpak en bevindingen zijn ingebed binnen de wetenschappelijke literatuur.
6. Het onderzoek verklaart binnen het wetenschappelijke veld waarom het onderzochte (niet) werkt.
7. Het onderzoek is accuraat in beschrijvingen en metingen.

Het onderwijsforum

8. In het onderzoeksverslag zijn praktijkmensen persoonlijk herkenbaar voor professionals in opleiding.
9. De persoon van de onderzoeker komt naar voren, inclusief zijn/haar leerervaring. Bij praktijkgericht onderzoek neemt de onderzoeker deel aan de praktijk. Dit deel dient zichtbaar te zijn opdat de ontvanger het kan verdisconteren als context en als stukje van de waarheid. De onderzoeker beschrijft en reflecteert op het eigen aandeel in wat werkt en wat niet werkt.
10. Het onderzoek brengt docenten en studenten in beweging. Gelaagdheid van theorie en praktijk komt helder terug in het project en/of design-machine-artefact en in de publicatie voor derden.

Ook promotieonderzoek kan worden genomineerd.

Werkwijze

De nominatie diende voor 1 februari 2010 plaats te vinden door een inzending via de etalage van de nieuwe website voor lectoren (www.lectoren.nl).

1. De nominatie is voorzien van een argumentatie die ingaat op de criteria. De onderzoeker kan zichzelf nomineren of door een ander worden genomineerd.
2. Het onderzoek is vanuit een lectoraat verricht en afgerond in 2009. Betreffende lector moet zijn profiel op www.lectoren.nl hebben bijgewerkt.
3. Over het onderzoek is een publiek toegankelijke publicatie verschenen. Het verslag van het onderzoek is full text beschikbaar in de repository van de hogeschool (Open Access). Indien de indiener bij een hogeschool werkt zonder repository dan kan de full text worden meegestuurd en deze zal op www.lectoren.nl worden geplaatst.

Elke inzending wordt bestudeerd en beoordeeld. In twee bijeenkomsten kiest de jury de winnaar, beargumenteert schriftelijk haar keuze ten opzichte van de andere inzendingen en reflecteert op de door haar gehanteerde criteria.

3. DE GENOMINEERDE KENNISPRODUCTEN

De volgende kennisproducten zijn genomineerd door een lector in het hbo:

1. 'Onderwijs, zorg en welzijn: steevast breed en waar nodig dwars', Hogeschool Rotterdam, lector en onderzoekers prof. dr. Ton Notten en dr. Frans Spierings e.a.
2. 'Inspirerende docenten', Hogeschool Windesheim, lector dr. Yvonne Leeman, onderzoekster Edith Roefs.
3. 'Een stoet van kleuren en klanken', Fontys Hogescholen, lector en onderzoeker drs. Paul de Bruyne.
4. 'Verpleegkundige Revalidatie Richtlijn (VRB)', Hogeschool Utrecht, lector prof. dr. Marieke Schuurmans, onderzoekers dr. T.Hafsteinsdottir en drs. M. Rensink.
5. 'Door loopbaanontwikkeling competent leren omgaan met organisatieontwikkeling in het onderwijs', Fontys Hogescholen, lector dr. Wouter Reynaert, onderzoeker dr. Doreen Admiraal.
6. 'Psychophysical capacity in non-specific chronic low back pain (fysiotherapie)', Hanzehogeschool Groningen, lector dr. Cees van der Schans, onderzoeker dr. A.P. Hodselmans.
7. 'Richtlijn "Omgaan met afweergedrag bij eten en drinken van bewoners met dementie".', Hogeschool Rotterdam, lector dr. Jacomine de Lange, onderzoekers J.H. Groenewoud, dr. J. de Lange.
8. 'Provinci: professionalisering van de welzijnswerker', Hogeschool Zuyd, lector Nol Reverda. Onderzoekers: drs. Marijke Sniekers, dr. Marianne Potting, dr. Caroline Lamers, dr. Nol Reverda. Het kennisproduct bestaat uit een website met daarop bijbehorende documenten: <http://cesrt.hszuyd.nl/index.jsp?content=129> .
9. 'Ondernemende basisschool Quick Scan', Saxion Hogescholen, lector dr. Han van der Meer, onderzoekers Janneke Boeije, Eefje van Dijken, dr. Han van der Meer, Mirjam Vastenholt, Monique Keijser, drs. Willem Verdaasdonk, Gerrit Schrooten MSc en Matthijs Hammer.
10. 'Optimalisering onderwijs voor leerlingen met autisme', Fontys Hogescholen, lector dr. Anita Blonk, onderzoekers Lia van Haren, drs. Jose Wichers-Bots en dr. Anita Blonk.
11. 'That's what critical friends are for', Fontys Hogescholen, lector dr. Jacqueline van Swet, onderzoekers dr. Jacqueline van Swet, Barbara Rooskens, Adriaan Ansems MA, Jan Siebelink en drs. Luuk den Hartog.
12. 'Toolkit Veiligheidsbeleving', Hogeschool INHolland, lector Marnix Eysink Smeets, onderzoekers Eysink Smeets, M.W.N., dr. G. Vanderveen en drs. M. Roest. Bij het kennisproduct hoort ook een website: <http://www.hetccv.nl/instrumenten/Toolkit+Veiligheidsbeleving/index> .
13. 'Beschermd en begeleid zelfstandig wonen voor jeugdigen', Saxion Hogescholen, lector dr. Gerialien Holsbrink-Engels, onderzoekers drs. Jack de Swart, drs. José te Walvaart, 20 hbo-studenten en 10 professionals.
14. 'KOOS kwaliteitsontwikkeling opleidingsscholen', Hogeschool Arnhem en Nijmegen, lector dr. Ruud Klarus, onderzoekster drs. Miranda Timmermans.
15. 'Sneller & Beter Thuis', Hogeschool Utrecht, lector prof. dr. Marieke Schuurmans, onderzoeker drs. Jita Hoogerduijn.

Al deze nominaties zijn terug te vinden op de website www.lectoren.nl.

4. KEUZE EN AFWEGING

De jury heeft het werk vooraf verdeeld. Ieder kennisproduct is door drie leden gereviewd met een formulier waarop de criteria stonden met ruimte voor een score en aantekeningen. Tijdens de zitting gaf een van de drie juryleden als eerste zijn of haar oordeel, de twee andere vulden aan of spraken tegen. Vervolgens werd geconcludeerd of de nominatie een kanshebber is voor de prijs of niet. Degene die de voorzet had, heeft de tekst geschreven die in dit juryrapport is opgenomen.

De jury heeft een nominatie buiten mededinging geplaatst omdat de indiener onvoldoende informatie had ingediend om tot een beoordeling op de drie groepen criteria te kunnen komen.

Vervolgens is bepaald wie bij de eerste lezing als besten naar voren kwamen. Dit leidde tot de volgende top vijf:

- Inspirerende docenten (kennisproduct 2)
- Verpleegkundige revalidatierichtlijn (kennisproduct 4)
- Richtlijn voor omgaan met afweergedrag bij dementie (kennisproduct 7)
- KOOS (kennisproduct 14)
- Sneller en beter thuis (kennisproduct 15)

Ieder jurylid heeft vervolgens een top drie gemaakt. Na optelling hiervan steken twee nominaties duidelijk boven de anderen uit: KOOS en Inspirerende docenten. Het zijn twee geheel verschillende onderzoeken, elk sterk op hun eigen gebied. Bovendien hebben beide een sterk resultaat opgeleverd met weinig middelen. KOOS is meer instrumenteel en procedureel, terwijl Inspirerende docenten daar de emotionele kant van het les ontvangen en les geven naast zet. Dat is een mooi ander geluid in een tijd van competentiegericht onderwijs.

Om tot een keuze tussen deze twee kennisproducten te komen heeft ieder jurylid beide bestudeerd. Hieruit kwam unaniem een winnaar naar voren.

5. WINNAAR 2010

De winnaar is Meesterschap, de docent als inspiratiebron. Een onderzoek naar de bijdrage van docenten aan de ontwikkeling van een arbeidsidentiteit bij studenten. Het onderzoek is verricht door Edith Roefs, docent-onderzoeker aan de Hogeschool Windesheim. Het onderzoek is begeleid door Wim Wardekker, oud-lector Hogeschool Windesheim en docent aan de afdeling Onderwijspedagogiek van de Vrije Universiteit Amsterdam. Het kennisproduct is genomineerd door lector Yvonne Leeman. Dit is een onderzoek naar de vraag wat de kwaliteiten en drijfveren zijn van hogeschooldocenten die door studenten inspirerend worden gevonden. De studenten kozen in dit onderzoek 'de respondenten' door aan te geven welke docenten zij als inspirerend hebben ervaren. Het onderzoek draait om wat er in het contact tussen docent en studenten gebeurt. Het bevat voorbeelden van inspirerend onderwijs en biedt daarmee een spiegel voor andere docenten ter reflectie op zichzelf, hun manier van lesgeven en hun beweegredenen. De kwaliteit van de inspirerende docent wordt zo uit het verborgene gehaald en bespreekbaar gemaakt. Het rapport is mooi geschreven. Het kennisproduct is hier een spiegel die energie geeft. Het ontwikkelt narratieve kennis, die vervolgens gevalideerd is in andere situaties, via enkele goede iteratieslagen. De perspectieven van betrokkenen (studenten en docenten) zijn duidelijk weergegeven. De stappen zijn goed beschreven, ook wat het de onderzoekster als persoon heeft gedaan is in een procesbeschrijving vastgelegd. Wat ontbreekt is een weergave van de perspectieven op en interpretaties van het kennisproduct zelf door de onderzochten.

Het onderzoek bouwt voort op de literatuur met de begrippen arbeidsidentiteit en grenservaringen. Helder wordt uiteengezet waarom de onderzoekster zich door haar onderzoeksgegevens uitgenodigd voelt het oorspronkelijke begrip 'grenservaring' te vervangen door het begrip 'discontinue ervaring', waarmee zij dichter bij de kern van leren denkt te komen. Het onderzoeksverslag is accuraat.

De onderzochten zijn uitstekend herkenbaar. Het onderzoek brengt in beweging door het leveren van adequate voorbeelden van hoe docenten die een positieve, inspirerende invloed hebben op het ontwikkelen van de arbeidsidentiteit handelen in onderwijssituaties en het maakt de achterliggende beweegredenen en betekenisverleningen zichtbaar.

In de keuze in de slotronde gaf voor de jury de doorslag dat het een knap stuk werk is op alle criteria, in het bijzonder:

- Praktijkforum: de beweging praktijk-theorie-praktijk-theorie;
- Wetenschappelijk forum: de inductieve, narratieve aanpak, die toch conceptuele scherpte heeft waardoor vergelijking met kwantitatief onderzoek mogelijk is. Het heeft academische distantie en bevat zowel een horizontale als een verticale analyse;
- Onderwijsforum: het engagement van de persoon is zichtbaar en de manier waarop het werk de lezer (de docent) letterlijk 'aanspreekt'.

Bovendien: het is glashelder geschreven. Het boort een bron aan die veel geeft: docenten in het hbo. Het treft onmiddellijk waar we als lectoren mee bezig zijn. Het toont aan dat een docent-onderzoeker in een lectoraat echt wat kan. Je maakt een docent een dag per week vrij, geeft als lector begeleiding en er komt iets prachtigs uit.

6. BEOORDELING VAN DE GENOMINEERDE KENNISPRODUCTEN

1. 'Onderwijs, zorg en welzijn: stevast breed en waar nodig dwars', Hogeschool Rotterdam

Dit is een SIA RAAK-onderzoek dat de kenniskring Opgroeien in de Stad samen met enige praktijkinstellingen heeft uitgevoerd. Het thema van het onderzoek is samenwerking in ketenverband. Het onderzoek is in drie sectoren verricht, in overleg met de betreffende deelgemeenteraad en maatschappelijke organisaties van Rotterdam. Gezocht is naar de factoren die de samenwerking in de keten tot een succes maken of belemmeren.

Praktijkforum

Bijzonder sterk is dat drie praktijkmensen door hun werkgever zijn vrijgesteld om zelf het onderzoek te verrichten, dat wil zeggen hun werk te beschrijven, onder begeleiding van de kenniskring. De gedachte was dat het onderzoek direct bruikbaar moest zijn voor de beroepskrachten en voor de maatschappelijke organisaties waarin zij werkzaam zijn.

Niet geheel duidelijk is echter wat nu het kennisproduct is. Het ingediende rapport is geschreven door een journalist.

Dit lijkt een gemiste kans om vanuit de onderzoekende beroepskrachten te schrijven. Tijdens het onderzoek is een monitoring-instrument ontwikkeld. Waarom is dit niet als kennisproduct naar voren geschoven? Met het instrument is beoordeeld hoe de kennis tussen de partijen circuleert, hoe deze bijdraagt aan de doelen van het consortium, hoe ingespeeld wordt op actuele ontwikkelingen en welke bijstellingen in de werkprocessen nodig zijn. Een dergelijk instrument is mogelijk bruikbaar voor nieuwe onderzoeken en had op zijn overdraagbaarheid besproken kunnen worden.

Het onderzoeksrapport geeft vooral het perspectief van de onderzoekende beroepskrachten weer, niet het perspectief van hun collega's, cliënten, leden van de kenniskring.

Wetenschappelijk forum

De jury mist verbinding met de theorie. Het onderzoek refereert aan concepten van Schuyt, Meurs en Van der Sijde.

Er ontbreekt echter onderzoeksliteratuur over multi-partijsamenwerking en multidisciplinair teamwerk. Er is geen poging gedaan tot verklaringen te komen van wat werkt en niet werkt. Het onderzoek is accuraat in de beschrijving van het procesverloop.

Onderwijsforum

De persoon van de onderzoekers wordt niet zichtbaar qua achtergrond en ervaring. Een reflectie van de onderzoekers op het eigen aandeel ontbreekt, terwijl deze juist in dit geval waardevol was geweest. Het onderzoek heeft docenten en studenten goed in beweging gebracht. Het heeft exemplarische Rotterdamse kwesties voor de master opgeleverd, projectopdrachten zijn uitgezet bij tweedejaars van de Bachelor en studentengroepen uit verschillende disciplines hebben samengewerkt.

2. 'Inspirerende docenten', Hogeschool Windesheim

Zie paragraaf 5: de winnaar.

3. 'Een stoet van kleuren en klanken', Fontys Hogescholen

Paul De Bruyne is associated lector en docent regie aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten. Zijn boek beschrijft de carrière van saxofonist en componist Luc Mishalle en zijn streven in Vlaanderen om niet-westerse muziek met westerse muziek te verbinden en zo een bijdrage te leveren aan de multiculturele samenleving alsook aan verbetering van het muziekonderwijs. Het boek is voorzien van een cd zodat de lezer ook kennis kan maken met de muziek van Luc Mishalle.

Praktijkforum

Het boek is een zeer uitvoerige, zeer bevolgen, maar ook tamelijk kritiekloze recensie van het werk van een musicus die in zijn oeuvre consequent probeert de klassieke westerse muziek te vermengen, te verrijken met (traditionele) muziekstijlen uit andere culturen en daarmee bijdraagt aan een kritische reflectie op de als vanzelfsprekend geachte superioriteit van die westerse muziek. Het zeer leesbaar geschreven boek snijdt een aantal maatschappelijke vragen aan zoals de integratie van autochtonen, de rol van muziekonderwijs en de relatie tussen professionele en amateurmuziek. Dit zijn vragen waarop Luc Mishalle in zijn carrière een antwoord op heeft proberen te geven. Via interviews met betrokken is de carrière van Luc Mishalle onderzocht en in het boek gedocumenteerd. Hoewel dit inspirerend is om te lezen geeft het boek geen concrete, direct bruikbare antwoorden voor de praktijk op de gestelde vragen. Als er sprake is van reflectie op traditionele opvattingen over muziek, het (zelf) verder ontwikkelen van alternatieven, of het emanciperen van andere cultuurgroepen en hun muzikale tradities in België, dan zit dat in het werk van Luc Mishalle zelf, niet in het boek dat De Bruyne daarover geschreven heeft.

Het verslag over het werk van Luc Mishalle wordt niet verbonden aan theoretische inzichten over bijvoorbeeld sociale theorie (in- en uitsluiting Marokkaanse kinderen) of innovatie (kruisbestuiving amateurs en professionals). Wel wordt aan het einde gerefereerd aan Foucault waardoor het verslag enigszins wordt geduid in het licht van theorie.

Het boek sluit af met twee commentaren van Pascal Gielen, lector van Fontys en Bram Bogaert, medewerker van Demos waardoor de lezer enigszins een beeld krijgt van de perspectieven van andere betrokkenen op het resultaat. De bijdrage van Gielen heeft daarbij een zekere kritische ondertoon. Die van Bogaert gaat weinig in op het boek zelf maar handelt meer over het culturele klimaat in Vlaanderen.

Wetenschappelijk forum

Behalve de verwijzing naar Foucault wordt in het boek weinig gebruik gemaakt van concepten en theorieën en andere vormen van bestaande kennis op de gepresenteerde maatschappelijke thema's. Verklaringen ontbreken dan ook grotendeels. In bijlage 3 is een verantwoording opgenomen van de gehanteerde onderzoeksaanpak.

Onderwijsforum

Het boek kan tot inspiratie dienen voor professionals in opleiding. Of dat ook gebeurt is de jury niet bekend. Het verslag is een bevolgen verteld verhaal dat intrigeert omdat hier een muzieksceen wordt beschreven die de meeste mensen niet kennen. Maar door de wijze waarop het wordt verteld krijgt de lezer er geen echte toegang toe. De toegevoegde cd maakt het boek bijzonder en heeft de jury versteekt in het idee dat een 'kennisproduct' ook muziek, een beeld, of een choreografie kan zijn.

4. 'Verpleegkundige Revalidatie Richtlijn (VRB)', Hogeschool Utrecht

De richtlijn is ontwikkeld voor en met verpleegkundigen die dagelijks zorgen voor patiënten met een beroerte. De richtlijn is evidence based en legt de verbinding tussen wetenschap en klinische praktijk. De richtlijn is vervolgens gelegitimeerd en aanbevolen door de V&VN. Implementatie in onderwijs en praktijk zijn van meet af aan meegenomen en loopt nog steeds.

Praktijkforum

Het onderzoek ontwikkelt kennis vanuit een duidelijke vraag in de praktijk. Het kennisproduct is een richtlijn. Jammer genoeg is deze niet bijgevoegd, waardoor de jury hier geen indruk van kan krijgen. Indrukwekkend in de beschrijving van het onderzoek is hoe er continu gezorgd is voor input vanuit de klinische praktijk, in elk van de vijf stappen van het onderzoek. Zelfs de tweede stap 'systematische review van de wetenschappelijke literatuur' is door verpleegkundigen uitgevoerd! Hulde, daar kunnen andere sectoren een voorbeeld aan nemen. De combinatie van wetenschappelijke kennis, klinische ervaring en praktijkinzicht leidt tot een betrouwbare selectie van kennis die relevant is voor de praktijk.

De externe validiteit van de richtlijn is uitvoerig getoetst. Niet beschreven is echter wat de ervaring van de verpleegkundigen was in het werken met de richtlijn, noch de ervaring van de patiënten of hun verwanten.

Wetenschappelijk forum

Het onderzoek bouwt voort op bestaande wetenschappelijke kennis, verklaart waarom het onderzochte werkt en is accuraat in metingen en beschrijvingen.

Onderwijsforum

Praktijkmensen zijn goed herkenbaar voor studenten in opleiding. Het onderzoek brengt ook duidelijk docenten en studenten in beweging. De persoon van de onderzoekers ontbreekt echter geheel en al. Welke lol, onzekerheid, frustratie en voldoening hebben de verpleegkundigen beleefd tijdens het ontwikkelen en toetsen van de richtlijn? Deze subjectieve kant ontbreekt geheel, evenals een reflectie op het eigen aandeel op wat werkt en wat niet werkt.

5. 'Door loopbaanontwikkeling competent leren omgaan met organisatieontwikkeling in het onderwijs', Fontys Hogescholen

De jury heeft waardering voor het proefschrift van Doreen Admiraal-Hilgeman waarin zij het snijvlak van loopbaanontwikkeling en organisatieontwikkeling opzoekt. Het onderzoek omvat vijf casestudies uitgevoerd binnen onderwijssettings waar men met competentie- en ontwikkelingsgericht personeelsbeleid aan de slag wilde om onderwijsmedewerkers te ondersteunen bij het adequaat inspelen op alle veranderingen en ontwikkelingen.

Praktijkforum

De positionering van het onderzoek aan de hand van een sterke docent-in-de-praktijk vraag inspireert: 'Hoe blijf ik in alle veranderingen mezelf, met mijn idealen en ambities, doelstellingen, waarden en normen, terwijl ik toch mee moet en wil bewegen met de organisatie met haar veranderende missie, visie, doelstellingen, waarden en normen?' In voortdurende wisselwerking met uitgebreide theoretische onderbouwingen ontwikkelt het onderzoek een nieuw methodisch kader voor procesbegeleiders en adviseurs.

Er komt een ruime hoeveelheid verschillende cases aan bod. In de vergelijkende analyse zijn zowel het Speciaal Basis en Voortgezet Onderwijs betrokken als het reguliere VO en het HBO. En er is een duidelijke wisselwerking tussen theorie en praktijk. Het criterium 'perspectieven en interpretaties van betrokkenen' is uitgewerkt in verschillende bijlagen met evaluaties van de projecten. Hoewel de criteria allemaal toegepast kunnen worden raakt de praktijk gaandeweg het proefschrift gaandeweg toch wat op de achtergrond door het grote aandeel theoretische onderbouwing en methodische verantwoording.

Wetenschappelijk forum

Het proefschrift brengt, en dat is een interessante en complexe theoretische opgave (!), Loopbaanbegeleiding, HRM en P-beleid en Organiseringsverandering met elkaar in verband. Complex is de opgave omdat in elk van de drie domeinen tal van modellen en systematieken zijn ontwikkeld waar nu dus de verbindende lijnen tussen worden gezocht en getrokken. Dat levert onvermijdelijk soms ook een botsing van talen op: loopbaantheorie is bijvoorbeeld narratiever dan de meer technische taal rondom competenties. Het onderzoek bouwt daardoor niet alleen voort op bestaande kennis, het eerste criterium, maar wil daar kennis en 'taal' aan toevoegen door de verbinding van loopbaan en organisatieverandering. Het onderzoek ontwikkelt daartoe het begrip Human Dialogue Development in plaats van HRM. Ook op de criteria 'verklaar waarom het werkt' en 'accurate beschrijving en verslaglegging' scoort het onderzoek goed.

Onderwijsforum

Bij de toets aan de criteria in het onderwijsforum plaatst de jury wat meer kanttekeningen. De herkenbaarheid van praktijkmensen in het onderzoek blijft evenals de persoonlijke zichtbaarheid van de onderzoeker zelf toch wat beperkt tot de sterke start en de verantwoording in verslagen en praktijksituaties aan het eind. De persoonlijke passie van de inleiding en het openingshoofdstuk wordt wat getemperd door de systematische en methodische volledigheid van de academische onderbouwing en de daarbij horende 'taal' van het proefschrift. Wat het direct in beweging brengen van loopbaanbegeleiders, docenten en studenten betreft, het laatste criterium, kan de jury zich daarom voorstellen dat een apart en daarop toegespitst 'kennisproduct' bijvoorbeeld een publicatie met begeleidende werkwijze, 'wat moet ik doen, en hoe' het effect van doorwerking verder zou kunnen versterken. De onderzoekster geeft in haar nominatie een lijst met vele artikelen en presentaties waarmee zij haar bevindingen heeft verspreid, maar heeft niet een van deze toegestuurd aan de jury. De jury kan de doorwerking daarom niet beoordelen. Een proefschrift is wellicht niet de beste expressie van het kennisproduct voor een beoordeling op de drie groepen criteria. De jury heeft om deze reden voor volgend jaar de criteria op dit punt verduidelijkt en aangescherpt.

6. 'Psychophysical capacity in non-specific chronic low back pain', Hanzehogeschool Groningen

Onderwerp van het onderzoek is het ontwerpen en toepassen van meetinstrumenten om de ervaren inspanningen te kunnen bepalen ter ondersteuning van eerste en tweede lijnzorg waaronder de fysiotherapeut. De onderzoeker heeft geen motivatie aangeleverd waarin hij in gaat op alle criteria van de commissie.

Praktijkforum

Het is inderdaad een praktijkgericht onderzoek in die zin dat het (toekomstige) ruggpatiënten kan helpen. Echter, het is niet duidelijk of de aanzet van dit onderzoek vanuit de patiënten, behandelaars, onderzoekers of andere (beroeps-) groepen afkomstig is. Daarnaast is het niet mogelijk om, aan de hand van de informatie die ons is gegeven te beoordelen wat de werking is van het kennisproduct.

Wetenschappelijk forum

Aangezien er een proefschrift voorligt en aanvullende literatuurreferenties zijn aangeboden, gaan we ervan uit dat het voldoet aan de wetenschappelijke criteria. Uiteraard treden we niet in het werk van de promotiecommissie. Om de wetenschappelijke waarde van het product te bestuderen zou het ook hier handig zijn geweest als er een meer uitgebreide motivatie was aangeboden.

Onderwijsforum

De toon van het werk is afstandelijk. De persoon van de onderzoeker komt niet echt naar voren. Dit werk is via het HBO tot stand gekomen, maar de terugkoppeling van de resultaten naar de opleiding (in termen van nieuwe modules, minoren etc.) wordt door de onderzoeker niet aangegeven en is daarmee door ons niet te beoordelen.

7. 'Richtlijn voor omgaan met afweergedrag bij eten en drinken van bewoners met dementie', Hogeschool Rotterdam

Het kennisproduct is hier de richtlijn. Deze is goed toegankelijk, ook voor mensen buiten het vakgebied. De richtlijn is ontwikkeld in antwoord op een vraag uit de praktijk en is ook getoetst in de praktijk. Er is blijkbaar aangetoond dat de ontwikkelde richtlijn werkt.

Er is een respectvolle wisselwerking tussen theorie en praktijk geweest, tussen de input vanuit de wetenschap en de zorgen van de verpleegkundigen over hoe te handelen in genoemde situaties. Het onderzoek bouwt voort op bestaande kennis en opzet en uitvoering van het onderzoek zijn duidelijk mede gebaseerd op wetenschappelijke literatuur over het onderwerp. Daarnaast wordt binnen het wetenschappelijke veld uitgelegd waarom het onderzochte (i.c. de richtlijn) werkt.

Het onderzoek heeft duidelijk docenten en studenten in beweging gezet alhoewel het nog niet duidelijk is hoe de verschillende hogescholen en/of ROC's dit kennisproduct mee kunnen nemen in hun opleiding. De praktijk is heel goed herkenbaar voor professionals in opleiding.

Het ontbreekt aan informatie hoe de verschillende betrokkenen tegen het ontwikkelen en toepassen van de richtlijn aankijken. Blijkbaar positief, want er is subsidie voor implementatie van de richtlijn. Maar de jury had graag informatie gezien over hoe de verpleegkundigen het werken met de richtlijn ervaren. Idem hoe de patiënten en hun familieleden het ervaren als de verpleegkundige met deze richtlijn werkt. Vinden zij het prettiger, wordt de afweer voor ieder beter hanteerbaar, welk onderdeel van de richtlijn blijkt vooral effectief? In dat opzicht zou het aanvullend werken om te reflecteren op protocollen die vaker in de zorg zijn opgesteld en worden gehanteerd (bijvoorbeeld die door het CBO).

Ook jammer is dat de persoon van de onderzoeker(s) onzichtbaar blijft, de reflectie op leerervaringen en het eigen aandeel in het onderzoek ontbreekt.

8. 'Provinci: professionalisering van de kenniswerker', Hogeschool Zuyd

Het onderzoek komt voort vanuit de vraag van twee welzijnsorganisaties naar professionalisering van de social workers die er werken en ontwikkelt daarmee duidelijk kennis vanuit een hulpvraag in de praktijk. De jury had daarbij veel waardering voor de actieonderzoek methodologie, waarbij onderzoekers en praktijkwerkers nauw samenwerken vanuit ieders deskundigheid in de coproductie van kennis. Dus in tegenstelling tot professionalisering die 'top-down' gestalte krijgt, blijven de social workers zelf eigenaar van het proces van het ontwikkelen van onder meer een reflectiemethodiek die past bij hun werkpraktijk en professionele identiteit. De website en de eindconferentie tonen dat er sprake is van kenniscirculatie naar andere organisaties; vooral de ontwikkeling van tacit knowledge naar reflective knowledge speelt daarin een belangrijke rol. Jammer was echter dat de nominatie de jury liet gissen naar een aantal zaken. Dit had er mee te maken dat er niet een duidelijk kennisproduct was genomineerd, maar een website die naar verschillende producten verwees. Zo werd onder meer de relatie met het wetenschappelijk forum niet duidelijk: wat is de kennisbasis waarop het onderzoek voortbouwt en hoe draagt het bij aan die kennisbasis? Ook de relatie met het onderwijsforum kon uit de website niet worden opgemaakt zodat de vraag bleef hoe de resultaten uitwerken in de social work opleidingen. Om dezelfde reden bleef ook de persoon van de onderzoeker onderbelicht, waarvan in een actieonderzoek toch een duidelijke zichtbaarheid qua perspectieven en handelen mag worden verwacht. Desalniettemin is dit een mooi stuk praktijkgericht onderzoek dat een vermelding waard is.

9. 'Ondernemende basisschool Quick Scan', Saxion Hogescholen

De "Ondernemende basisschool Quick Scan" gaat de potentie en noodzaak na tot innovatie binnen basisscholen en geeft aan welke mechanismen er zijn voor vernieuwing. Aangezien ondernemerschap de laatste jaren hoger op de agenda is gekomen (bijvoorbeeld in de universitaire/HBO curricula) en de Nederlandse cultuur niet als erg 'entrepreneurial' wordt beschouwd, vormt een bijdrage op basisschoolniveau een nuttig nieuw element aan de ontwikkeling van ondernemerschap.

Een sterk punt van het onderzoek is de duidelijke hulpvraag vanuit het basisonderwijs (Openbaar Primair Onderwijs Almelo), hetgeen ook uit de websites blijkt. Vanuit het meegestuurde rapport blijft de externe validiteit wat onduidelijk, alhoewel er sprake is van een breder initiatief.

Het kennisproduct is theoretisch gebaseerd op het model van dromen-durven-denken-doen alhoewel niet kenbaar wordt gemaakt in hoeverre de scans daarop zijn gebaseerd. De opzet en gegevensverzameling is helder weergegeven (casusopzet met meerdere metingen) en de verwerking bestaat uit duidelijk weergegeven tellingen en chi-kwadraat. De jury vroeg zich af welke validiteits- en betrouwbaarheidsproblemen je kunt verwachten bij de leerlingenscan en hoe de resultaten van de verschillende

scans worden gerelateerd. Ook een ouderscan zou een zinvolle aanvulling kunnen zijn. In het werk wordt de persoon van onderzoeker niet erg zichtbaar, maar is het wel duidelijk dat docenten en studenten van Saxion betrokken zijn bij de onderzoeksactiviteiten. Het zou mooi zijn als daarbij wordt aangegeven hoe de output terugkomt in het HBO-onderwijs.

10. 'Optimalisering onderwijs voor leerlingen met autisme', Fontys hogescholen

De jury is van mening dat het onderzoek in sommige opzichten wel en in sommige opzichten (helemaal) niet voldoet aan de criteria voor het praktijkforum. Zo is heel goed zichtbaar dat het onderzoek uitgevoerd is in reactie op een vraag uit de praktijk en laat het ook goed zien wat er in een bepaalde situatie goed werkt, te weten de bijsluiter. In het onderzoek is zichtbaar sprake van een wisselwerking tussen onderzoek en praktijk en uit de verslaglegging blijkt dat bij beide een verandering heeft plaatsgevonden. Helaas geeft de verslaglegging weinig informatie over de perspectieven en oordelen van de diverse betrokkenen en blijkt ook niet dat de uitkomsten van het onderzoek elders zijn getoetst.

Ook ten aanzien van de criteria voor het wetenschapsforum voldoet het onderzoek deels wel en deels niet. Er wordt goed zichtbaar voortgebouwd op bestaande kennis; opzet, uitvoering en bevindingen zijn ingebed in de bestaande literatuur rond het onderwerp. Omdat de verslaglegging echter weinig accuraat is verliest ook de verklaring waarom de bijsluiter 'werkt' aan overtuigingskracht.

De jury oordeelt verder dat het onderzoek het minst voldoet aan de criteria voor het onderwijsforum. Zo zijn de praktijkmensen maar tot zekere hoogte herkenbaar voor de professionals in opleiding en lijkt het onderzoek docenten en studenten in beperkte mate in vervoering te brengen. Daar komt bij dat de persoon van de onderzoeker(s) en de eigen leerervaringen nauwelijks zichtbaar zijn.

Op grond hiervan heeft de jury besloten dat deze nominatie niet voor een plaats op de shortlist in aanmerking komt. Zij merkt daarbij wel op dat zij haar oordeel enkel heeft gebaseerd op het ingezonden artikel. Deze ervaring is voor de jury aanleiding om de eisen aan de inzending van het kennisproduct te herzien en aan te scherpen.

11. 'That's what critical friends are for', Fontys Hogescholen

De jury kon veel waardering opbrengen voor dit onderzoek, dat is verricht door een groep opleiders van een HBO-instelling naar de impact van 'critical friendship' op het leren van studenten in een internationale masteropleiding. Verschillende facetten van 'leren' worden daarbij onder de loep genomen in diverse deelprojecten en daarbij worden ook implicaties voor het onderwijs geformuleerd. Door gezamenlijk onderzoek te doen, vindt er kenniscirculatie onderling plaats.

Jammer was wel dat uit de nominatie – die erg summier was – niet duidelijk werd dat ook kenniscirculatie naar andere instituten en zelfs internationaal heeft plaatsgevonden. Ook was de jury van mening dat de integratie van de kennis uit de verschillende deelprojecten sterker had gekund; de deelprojecten zijn nu als losstaande bouwstenen beschreven door verschillende auteurs en alleen in het laatste hoofdstuk wordt een poging gedaan deze bijeen te brengen. De jury merkte op dat dit betekent dat de lezer met elk hoofdstuk in 'een andere wereld' terecht komt, wat de leesbaarheid niet vergroot.

De onderzoeksmethodologie van PAR zag de jury alleen in de meta-studie van Van Swet, en niet in de afzonderlijke deelstudies waarin studenten alleen als respondent betrokken zijn in de dataverzameling. Participatie vindt hier op een laag niveau plaats en ook de actie-cyclus komt niet naar voren. De zichtbaarheid van de persoon van de onderzoeker was eveneens het sterkst aanwezig in de rapportage van de meta-studie en minder in de deelstudies, waarbij wel dient te worden opgemerkt dat het kennisproduct ook een persoonlijke column van een van de opleiders bevat en wel de ervaringen van de studenten goed zichtbaar maakt. Tenslotte kon uit het product zelf, noch uit de nominatie worden opgemaakt wat de betekenis van dit onderzoek is geweest voor de opleiding: docenten en studenten. Ook aan dit criterium had in de nominatie zelf meer aandacht besteed kunnen worden.

12. 'Toolkit Veiligheidsbeleving', Hogeschool INHolland

Naast Veiligheid krijgt in de meest gemeentes Veiligheidsbeleving een steeds grotere aandacht. Een zeer praktisch onderwerp, echter niet zo eenvoudig. Aanleiding was een Engelse Toolkit, beschikbaar via een website. Er is een compleet nieuwe toolkit voor de Nederlandse situatie ontwikkeld, ook gebruikmakend van de jongste inzichten.

Praktijkforum

Het onderzoek adresseert een zeer relevant probleem uit de praktijk. Het is aangedragen door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Er is gebruik gemaakt van recente kennis en inzichten. Kern van de toolkit is de z.g. Tafel van Twaalf: een overzicht van 12 interventies voor het verbeteren van de veiligheidsbeleving. Het onderzoek van het lectoraat heeft daarmee de kennis beschikbaar en toegankelijk gemaakt voor implementatie in de praktijk.

Wetenschappelijk forum

Helaas kan de jury kan maar beperkt een oordeel ontwikkelen over de wetenschappelijk aanpak van het onderzoek, gezien de beperkt ingeleverde materialen. Wel wordt in de toelichting verwezen naar het grote aantal interviews en een aantal wetenschappelijke bronnen. Er wordt gesproken over het modulaire karakter van de toolkit. Het werd ons niet direct duidelijk hoe de verschillende modules samenwerken (in termen van interfaces en architectuur).

Vanuit de ingestuurde publicatie en de website is te zien dat het materiaal en de website laagdrempelig zijn en de praktische toepasbaarheid zeer hoog. De toolkit is nog niet echt af. Misschien is dat wel nooit het geval gezien het onderwerp. Ook zijn er nog weinig echte testresultaten. Deze worden wel vergaard en verwerkt.

Onderwijsforum

Het is jammer dat in de ingeleverde materialen de persoon of personen van het onderzoek niet echt naar voren komen. Men heeft echter het focus gelegd op de toepassing. Docenten en studenten zijn betrokken en werkzaam geweest. Kenniscirculatie naar het onderwijs vindt plaats, maar de manier waarop het wordt ingebed (in een vak of minor van de Opleiding Integrale Veiligheid) kan explicieter worden uitgewerkt. Geen moeilijke stap gezien de toegankelijkheid en helderheid van de toolkit.

Conclusie

Zeker gezien de laagdrempeligheid van het materiaal en de heldere publicatie onderscheidt dit onderzoek zich duidelijk van onderzoek van universiteiten of van bekende onderzoeksinstellingen. Dat is de charme van dit onderzoek. Het onderzoek scoort hoog op elementen zoals: een relevant praktisch probleem en een zeer heldere, toegankelijke en waarschijnlijk zeer bruikbare toolkit voor een grote groep gebruikers.

13. 'Beschermd en begeleid zelfstandig wonen voor jeugdigen', Saxion Hogescholen

Dit RAAK-publiek gefinancierde onderzoek beoogt het verbeteren van de aansluiting tussen jeugdinstellingen en volwassenenzorg. Er is een methodiek ontwikkeld waarmee jongeren adequate begeleiding krijgen en voorbereid worden op de overgang van jeugdinstelling naar volwassenenzorg.

De meegestuurde motivatiebrief is een tekst uit een document dat duidelijk voor een ander doel is geschreven. Uit een Google search blijkt dit de inzending te zijn voor de Andrée van Es prijs, waarvoor tot 1 oktober 2008 genomineerd kon worden. Dit is aangevuld met een persbericht. De motivatiebrief gaat dan ook niet in op de criteria voor het Kennisproduct van het Jaar. De jury heeft dan ook besloten om het stuk niet te beoordelen omdat in de motivatie niet aan de criteria is gerefereerd.

14. 'KOOS kwaliteitsontwikkeling opleidingsscholen', Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Veel scholen voor primair en voortgezet onderwijs ontwikkelen zich tot opleidingsscholen waardoor zij mede verantwoordelijk worden voor het opleiden van leraren. Maar hebben ze ook voldoende kwaliteit in huis om dat waar te maken? Het onderzoek naar Competentiegericht opleiden en beoordelen van de HAN heeft daarvoor een instrument ontwikkeld genaamd KOOS (Kwaliteitsontwikkeling Opleidingsschool).

Praktijkforum

Het onderzoek adresseert een zeer relevant probleem: de kwaliteitsborging van opleidingsscholen. Het resultaat van het onderzoek is een concreet instrument waarmee de opleidingsschool kan worden doorgelicht op een achttal kwaliteitsgebieden. Interessant is dat daarbij niet alleen gekeken wordt naar het opleiden van leraren maar ook breder. Er wordt op een holistische manier gekeken naar kwaliteitsaspecten van het primaire proces van de opleidingsschool en naar de manier waarop de zittende leraren worden geprofessionaliseerd. Doel is o.a. de zittende leraar te prikkelen tot continu leren en daarbij de stagiair expliciet in te zetten. Helaas is het instrument nog maar beperkt getest zodat nog niet bewezen is dat gebruik van het instrument ook leidt tot het beter opleiden van leraren. Het zeer leesbare artikel "Kwaliteit van de opleidingschool maak je samen" van Miranda Timmermans, Ruud Klarus en Bas van Lanen in het Tijdschrift voor lerarenopleiders 30(4) 2009 bevat een case studie waaruit blijkt dat er actief is gewerkt aan toepassing en kenniscirculatie. Het instrument KOOS is gebaseerd op inzichten uit de, vooral Nederlandstalige, literatuur. Een terugkoppeling vanuit het onderzoek terug naar de theorie ontbreekt.

Wetenschappelijk forum

Het onderzoek zit grondig in elkaar. Het instrument KOOS is gebaseerd op inzichten uit de, vooral Nederlandstalige, literatuur. Hieruit zijn 26 kenmerken gedestilleerd die bepalend zijn voor de kwaliteit van de school als opleidingsschool. Deze zijn verwerkt in een vragenlijst met stellingen. Deze stellingen zijn eerst ter validering voorgelegd aan twee resonansgroepen. Vervolgens is de vragenlijst afgenomen bij 601 respondenten en is statistisch gekeken naar clusters. Uiteindelijk zijn 53 stellingen opgenomen in 8 clusters. Deze stellingen worden voorgelegd met de vraag wat de gewenste en de feitelijke situatie bij de opleidingsschool is.

Onderwijsforum

Bovengenoemd artikel bevat een casestudie waaruit de toepassing van het instrument in de praktijk zichtbaar wordt. De vragenlijst was daar aanleiding voor het organiseren van bijeenkomsten en het maken van een plan. De persoon van de onderzoeker komt in dit artikel niet echt naar voren maar de onderzoeker past het geleerde toe tijdens het uitoefenen van advieswerk zowel op de lerarenopleidingen als op de opleidingsscholen. Onduidelijk is of het onderzoek ook binnen de HAN studenten en docenten in beweging brengt.

15. 'Sneller & Beter Thuis', Hogeschool Utrecht

Verpleegkundigen van de Divisie Hart en Longen van het UMC Utrecht constateren dat oudere patiënten tijdens de opname vaker complicaties krijgen en het ziekenhuis in een slechtere conditie verlaten dan bij opname. Het verhoogde risico op complicaties heeft tot gevolg dat 30 tot 60 % van de ouderen blijvend functieverlies heeft na opname.

Praktijkforum

Het onderzoek adresseert een zeer relevant probleem uit de praktijk. Het is door verpleegkundigen aangedragen. Er is gebruik gemaakt van bestaande kennis via internationale literatuur. Het onderzoek van het lectoraat heeft de kennis beschikbaar gemaakt en toegankelijk voor implementatie in de praktijk. De ervaringen zijn vervolgens weer gebruikt voor nieuwe publicaties en de kennis is ook via congressen verspreid. Daarnaast heeft de verworven kennis ook een plaats gevonden in het onderwijs. In de aangereikte informatie zijn de testresultaten bij toepassing van de ontwikkelde werkwijzen en hulpmiddelen echter niet direct terug te vinden. Wat is de afname van complicaties en functieverlies (bv. in procenten of aantallen) na verlaten van het ziekenhuis in een goed gedefinieerde opnamesituatie?

Wetenschappelijke forum

De werkwijzen en hulpmiddelen zijn ontwikkeld gebruik makend van kennis aanwezig in de internationale literatuur. Evidence based practise. Het onderzoek staat niet op zichzelf maar maakt deel uit van een uitgebreider onderzoekprogramma. Zowel studenten HBO-V als studenten van de masteropleiding Gezondheidswetenschappen aan de universiteit van Utrecht hebben meegewerkt aan het onderzoek. Vanuit het ingeleverde materiaal mag worden geconcludeerd dat het onderzoek is uitgevoerd volgens goede wetenschappelijke praktijk. Zowel de praktische betekenis van de resultaten als de kwaliteit van het onderzoek zijn reeds vele malen onderstreept door publicaties, presentaties en prijzen

Onderwijsforum

Het project is vehikel geweest voor het introduceren van praktisch wetenschappelijk onderzoek voor studenten, verpleegkundigen en docenten. Ook heeft kenniscirculatie plaatsgevonden o.a. naar het onderwijs en naar andere partijen. Het is jammer dat in de ingeleverde materialen de persoon of personen van het onderzoek niet echt naar voren komen. Ook is er geen echt 'kennisproduct' ingeleverd. Hierbij kan men denken aan een handzame publicatie in een algemeen toegankelijk tijdschrift, een filmpje waarin de intake van een oudere patiënt wordt vastgelegd, een website met informatie of een folder voor het verspreiden van de ontwikkelde methodes en middelen.

Conclusie

Het onderzoek scoort hoog op elementen zoals:

- een relevant praktisch probleem
- goed gebruik van reeds bekende internationale kennis
- brede aanpak met inzet van docenten, studenten en verpleegkundigen
- wetenschappelijk verantwoord

Het onderzoek scoort minder ten aanzien van:

- de onderzoeker komt als persoon niet echt naar voren
- er is geen echt 'kennisproduct' ingediend

BIJLAGE: VOORSTEL NIEUWE CRITERIA 2011

De werkwijze van de jury was ontwikkelend en onderzoekend. Al doende verschuiven dan de criteria. Na de beoordeling van de genomineerde kennisproducten heeft de jury 2010 gereflecteerd op de gehanteerde criteria en deze als volgt bijgesteld. Het staat de nieuwe jury vrij de nieuwe set over te nemen, te wijzigen of opnieuw te beginnen. Mits de argumentatie daarvoor wordt geëxpliciteerd.

Van de indieners heeft alleen Paul de Bruyne expliciet commentaar op de criteria gegeven. Omdat dit commentaar vrij fundamenteel is geven we het hier volledig weer:

'Wat het motivatiedocument betreft. Ik denk dat mijn boek duidelijk zal maken dat het vanuit mijn standpunt vreemd zou zijn om een motivatiedocument te maken in relatie tot de door jullie opgestelde criteria. In eerste instantie omdat het boek voor zichzelf hoort te spreken (en dat ook doet als ik zie hoe het functioneert binnen sociaal-artistieke kringen en in de academische wereld). Maar bovenal omdat de criteria waartegenover ik me moet verhouden -excusez le mot- slaan als een tang op een varken. De manier waarop er in de voorliggende criteria vorm wordt gegeven aan de concepten 'praktijk, wetenschap, onderwijs' zijn een typisch voorbeeld van hoe men in artistieke en in belangrijke cultureel wetenschappelijke kringen niet wil spreken over onderzoek in de praktijk. Er ligt een saus overheen die hoogst waarschijnlijk goed functioneert in bepaalde praktijken en voor bepaalde onderzoeksmethodes. Maar uitdrukkelijk niet binnen het onderzoek naar artistieke praktijken. Ik wou mijn onderzoek inbrengen met name om de criteria die hier geformuleerd worden te bevragen. Ik hoop dat dit zal lukken, en wens iedereen veel leesplezier met mijn boek. Natuurlijk is het bovenstaande geschreven zonder enige vorm van rancune, ik weet echt wel waarom en hoe men tot zo'n lijstje komt. Maar ik wou door mijn deelname een bijdrage leveren aan het debat.'

Het boek en de kritiek van de Bruyne heeft de jury aan het denken gezet over onze criteria. Die komen inderdaad sterk voort uit onze achtergrond als lezende, schrijvende en eventueel rekenenden wetenschappers, die via teksten hun kennis ventileren. Voor lectoren die in andere sectoren werkzaam zijn, zoals beeldende kunst, muziek, dans et cetera, zijn deze niet bruikbaar, terwijl zij toch kennisproducten (kunnen) opleveren. Hoe beoordeel je een choreografie die een doorbraak vormt in de tradities van de dans? De meetlat van de wetenschappelijke literatuur kan daaraan geen recht doen.

Bovendien heeft de jury tijdens het reviewen aantekeningen gemaakt van hoe zij feitelijk oordeelde. Hieronder volgen eerst de bijgestelde criteria, vervolgens het verschil en de argumentatie.

Algemeen

1. Toegankelijk
Het onderzoek heeft een kennisproduct (rapport, video, of anderszins) opgeleverd dat toegankelijk is voor hbo-professionals: eindgebruikers in de beroepspraktijk, collega's in het onderwijs en studenten.
2. Efficiënt
Het onderzoek is efficiënt opgezet en uitgevoerd, te meten naar de verhouding tussen de kwaliteit van het product versus de ingezette middelen.

Het praktijkforum

3. Vraaggericht
Het onderzoek ontwikkelt kennis vanuit een vraag in de praktijk. Het onderzoek toont aan dat 'iets' in een bepaalde situatie werkt (of niet) en voor wie. Het kan gaan om het effectief vermogen van een apparaat, een behandelwijze, een methode, een spiegel, een verhaal, et cetera.
4. Theorie/praktijk
De wisselwerking tussen theorie en praktijk is inventief en respectvol vormgegeven en beschreven. Een theorie is niet blind op de praktijk gelegd en de praktijk wordt niet blind gevolgd. Het onderzoek heeft de praktijk veranderd en de praktijk heeft het model veranderd. Beide klinken in elkaar door.
5. Overdraagbaar
Het onderzoek toetst de overdraagbaarheid van de ontwikkelde kennis door tijdens het project te werken aan kenniscirculatie naar andere situaties, andere mensen of andere middelen.
6. Evaluatie van het onderzoek
Het onderzoeksverslag geeft de ervaring en het oordeel weer dat de verschillende betrokkenen hebben over de bruikbaarheid van het onderzoeksresultaat voor hun handelen.

Het onderzoekforum

7. Ingebed

Het onderzoek bouwt voort op bestaande kennis. De probleemstelling, aanpak en bevindingen zijn ingebed in de (literatuur van de) discipline.

8. Verklarend

Het onderzoek verklaart binnen het theoretische veld van de discipline waarom het onderzochte (niet) werkt.

9. Accuraat

Het onderzoek is accuraat in waarnemingen en beschrijvingen.

Het onderwijsforum

10. Herkenbare praktijkmensen

In het onderzoeksverslag zijn praktijkmensen persoonlijk herkenbaar voor professionals in opleiding

11. Herkenbare onderzoeker

De persoon van de onderzoeker komt naar voren, inclusief zijn/haar leerervaring. Bij praktijkgericht onderzoek neemt de onderzoeker deel aan de praktijk. Deze 'ik' met zijn lol, frustratie en begeestering dient zichtbaar te zijn opdat de ontvanger het kan verdisconteren als context en als stukje van de waarheid. De onderzoeker beschrijft en reflecteert op het eigen aandeel in wat werkt en wat niet werkt.

12. Beweging

Het onderzoek brengt docenten en studenten in beweging.
Explicitering en argumentatie van de wijzigingen

Algemeen

- Elk criterium heeft een naam gekregen.
- Criterium twee en drie zijn omgedraaid om zo de volgorde van het onderzoek te volgen.
- Het 'wetenschappelijk forum' heet nu 'onderzoekforum' omdat wetenschappelijk vaak wordt beperkt tot 'universitair' en hbo onderzoekers duidelijk deel uit kunnen maken van het onderzoeksforum.

Per criterium

1. 'vraag' in plaats van 'hulpvraag', het hoeft immers niet altijd een hulpvraag te zijn. Toevoeging bij iets: 'een spiegel, een verhaal', om zo een ruimere verzamelingen 'ietsen' aan te duiden.
2. 'wisselwerking' in plaats van 'iteratieslagen'. En 'theorie' in plaats van 'model' in de tweede zin uit spaarzaamheid met gebruikte termen.
3. 'overdraagbaarheid van de ontwikkelde kennis' vervangt 'externe validiteit van de bevindingen' omdat het de praktijk gaat om overdraagbaarheid.
4. Duidelijker is geformuleerd dat het bij dit criterium om de evaluatie van het onderzoek door betrokkenen in de praktijk gaat, dat bleek niet duidelijk uit de oude formulering.
5. '(literatuur van de) discipline' vervangt 'wetenschappelijke literatuur' om zo een mogelijke beperking te voorkomen tot universitair en tot literatuur.
6. 'theoretische veld van de discipline' vervangt 'wetenschappelijk veld'
7. 'metingen' is vervangen door 'waarnemingen', en de volgorde tussen 'waarnemingen' en 'beschrijvingen' is omgedraaid. Onderzoek zonder waarnemingen is niet mogelijk, onderzoek zonder metingen wel. Waarnemingen gaan gewoonlijk aan beschrijvingen vooraf.
8. Ongewijzigd.
9. In de tweede zin vervangt 'ik met zijn lol, frustratie en begeestering' het woord 'persoon'. Het bestuderen van de genomineerde kennisproducten heeft de jury versterkt in haar overtuiging dat de kwaliteit van het kennisproduct toeneemt als de persoon van de zoeker er zichtbaar een rol in speelt.
10. De tweede zin is geschrapt, deze zit al in criterium 2 ('Gelaagdheid van theorie en praktijk komt helder terug in het project en/of design-machine-artefact en in de publicatie voor derden').

RT